

О. Михайлюченко

**ПСИХОФІЗИКА АКТОРА МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНОГО ТЕАТРУ
В ПРОЦЕСІ ПОЄДНАННЯ ВОКАЛУ, РУХУ ТА АКТОРСЬКОЇ ГРИ**

О. Mykhailiuchenko

**PSYCHOPHYSICS OF A MUSICAL AND DRAMA THEATRE ACTOR
IN THE PROCESS OF COMBINING VOCAL, MOVEMENT AND ACTING**

Традиційно вокал, рух і акторська гра розглядалися як окремі компоненти сценічної майстерності, однак практика музично-драматичного театру доводить, що їхнє ефективне функціонування можливе лише за умов внутрішньої цілісності виконавця. Особливу актуальність ця проблема набуває у зв'язку з розширенням жанрових форм сучасного театру, де музичні вистави, мюзикли, рок-опери та пластичні драми потребують від актора одночасного використання різноманітних засобів сценічної виразності.

Об'єктом дослідження є акторська діяльність у музично-драматичному театрі.

Предметом дослідження виступають психофізичні механізми поєднання вокалу, руху та акторської гри в сценічному процесі.

Метою є дослідження особливостей психофізики актора музично-драматичного театру в процесі інтеграції вокальних, пластичних та драматичних засобів виразності.

Психофізика актора є складною системою взаємодії психічних процесів та фізичних дій, що забезпечують органічність сценічного існування. У театральній теорії поняття психофізичної природи акторської творчості було ґрунтовно розроблене в працях видатних режисерів і педагогів, які підкреслювали нерозривний зв'язок між внутрішнім переживанням і зовнішнім проявом сценічної дії.

Однією з основних проблем у роботі актора музично-драматичного театру є необхідність одночасного контролю над кількома системами діяльності: голосовою, руховою та емоційно-психологічною. Вокал потребує правильного дихання, точності інтонації та технічної стабільності, тоді як сценічний рух вимагає координації, ритмічності та пластичної виразності. Паралельно актор повинен підтримувати внутрішній емоційний стан персонажа та взаємодіяти з партнерами на сцені.

Саме тому психофізична підготовка актора передбачає розвиток здатності до інтеграції різних видів сценічної діяльності. Одним із ключових аспектів цієї інтеграції є принцип органічності, який передбачає природну взаємодію внутрішніх переживань і зовнішніх дій.

Важливу роль у цьому процесі відіграє дихання, яке є своєрідним містком між психічними процесами та фізичними діями. Дихання забезпечує не лише вокальне звукоутворення, а й регулює емоційний стан актора, впливає на ритм рухів і загальну пластичну організацію сценічної дії.

Іншим важливим елементом психофізичної організації актора є координація руху і голосу. У музично-драматичних виставах актор часто поєднує складні пластичні дії під час співу, що потребує, як високого рівня фізичної підготовки так і здатності підтримувати вокальну стабільність у динамічних умовах сценічної дії. Цього можна досягти тільки через спеціальні тренувальні методики, спрямовані на розвиток пластичної свободи, ритмічного відчуття та м'язової координації.

Не менш важливим аспектом є і емоційна пам'ять та увага, які забезпечують глибину переживання під час акторської гри на сцені. У процесі виконання вокальної

партії актор повинен не лише технічно правильно відтворювати музичний матеріал, а й наповнювати його внутрішнім змістом.

Важливим компонентом психофізичної майстерності актора є також внутрішня свобода. Вона полягає в здатності виконавця діяти природно й невимушено, не відчуваючи скутості рухів або фізичного напруження. Внутрішня свобода дозволяє актору легко переходити від співу до руху, від пластичної дії до драматичного монологу, зберігаючи при цьому цілісність сценічного образу.

Розвиток психофізики актора неможливий без комплексної підготовки, що включає вокальні вправи, пластичні тренінги, акторські етюди та роботу над сценічною уявою. У театральній педагогіці дедалі ширше застосовуються міждисциплінарні методики, які поєднують елементи вокальної школи, хореографії, сценічного руху та психологічного тренінгу.

Однією з найбільш актуальних методик сучасної акторської підготовки є інтегрований тренінг “voice-body integration”, який активно застосовується в провідних театральних школах Європи та США. Основний принцип цієї методики полягає в усвідомленні тіла й голосу як єдиної системи. Під час занять актори виконують вокальні вправи в поєднанні з пластичними рухами, що дозволяє сформуванню природну координацію між диханням, звукоутворенням і фізичною дією.

Важливим напрямом сучасної підготовки акторів є також використання методик тілесної усвідомленості, зокрема техніки Александера. Ця система спрямована на формування правильного балансу тіла, зняття м'язових затисків та розвиток природної координації рухів. Для акторів музично-драматичного театру ця методика є особливо корисною, оскільки спів під час руху часто призводить до напруження м'язів шиї, плечей та грудної клітки.

Ще одним важливим напрямом сучасної акторської підготовки є використання принципів фізичного театру. Методики, розроблені такими театральними школами, як школа Жака Лекока, значною мірою вплинули на сучасну практику музично-драматичного театру. Основна ідея цього підходу полягає в розвитку виразності тіла як основного інструмента сценічної комунікації.

У сучасних мюзиклах цей принцип активно застосовується в постановках, де хореографія є важливою частиною драматургії. Наприклад, у виставах типу “Hamilton” або “The Lion King” актори повинні поєднувати вокальне виконання з ритмічно складними пластичними композиціями.

У процесі поєднання вокалу, руху та акторської гри виникає особливий тип сценічної енергії, що формується через взаємодію внутрішнього переживання та зовнішньої дії. Ця енергія передається глядачеві, створюючи ефект емоційного співпереживання.

Отже, психофізика актора музично-драматичного театру є основою синтетичної природи сценічного мистецтва. Вона забезпечує гармонійне поєднання вокальної техніки, пластичної виразності та драматичної правдивості, що є необхідною умовою створення переконливого сценічного образу. У результаті проведеного дослідження можна зробити висновок, що психофізична організація актора відіграє вирішальну роль у процесі поєднання вокалу, руху та акторської гри.